UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Consiliorvm Sive Responsorvm Avgvstini Beroii Bononien. I. C. Praestantissimi Volumen ...

Cum Summariis, & Indice rerum, ac verborum locupletissimo

Vltimarvm Volvntatvm, Svccessionvm, & Legitimationum materias distinctè continens

Bero, Agostino

Venetiis, 1577

Consilivm XXXIX.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96520

Visual Library

trimonij teſtm̃ fecerit, & nullis extãtibus filijs, ſeu fratribus conſanguineis matri etiã iure inſtitutionis aliquid reliquerit, & patruũ, ſeu aliũ extraneũ hæredẽ vniuerſalẽ inſtituerit, nõ liceat matri petere in bonis filij ſeu filiæ niſi id, qđ ſibi relictũ fuit, nõ aliter, ac ſi filius illud alicui ex̃neo reliqſſet, vt ĩ. §. hinc nos ĩ fi. ver. in auth. de nup. Sed extraneus, cui tale quid relictũ eſſet, nihil vltra cõſequi, & petere poſſet, ergo idẽ dicẽ eſt ĩ matre, q̃ ad ſecũda vota trãſiuit, & cui filia aliquid reliquit. Nec refragaẽ tex. in §. cũ igitur poſt princ. in authen. de non elig. ſecun. nub. vbi mater prçterita, vel exhçredata põt contra teſtamentũ venire, quia respondetur primò, ꝙ loquitur, quãdo mater nõ trãſiuiſſet ad ſecunda vota, vt clarè ex illius verbis percipi poteſt. Secundo, ꝙ † ob vitiũ prçteritionis, vel exhçredationis permittitur matri contra teſtm̃ filij venire, at quando matri titulo honorabili, videlicet iure inſtitutionis eſſet à filio relictũ, debet ſtare contẽta relicto ſibi facto à filio, & hoc, quãdo mater per tranſitũ ad ſecunda vota iniuria filiũ primi matrimonij affeciſſet, vt d. §. hinc nos in fi. verb. Nõ obſtat d. l. fœminæ in fi. C. ad Tertul. quia ille tex loquitur, quãdo filius prioris
6 matrimonij ab inteſtato deceſsiſſet: † refert enim, an filius primi matrimonij deceſſerit cõdito teſtõ, vel ab inteſtato, quoad ſucceſsionem matris, vt in authen. ex teſtamento, & in corpore C. de ſecun. nup. Præterea ſi verum eſt, vt mihi præſupponitur, ꝙ per conſtitutiones generales prouinciæ mater à ſucceſsione filiorum ſuorum excludatur ꝑpter agnatos maſculos ĩfra quartum gradũ coniunctos, & conſequenter per patruum in tertio gradu. §. tertio inſtit. de gradi. cũ ſimilibus, hoc ob agnationis, & familiarũ conſeruationem, ſequitur, ꝙ in caſu noſtro, in quo Eliſabeth patruũ ſuum hæredẽ inſtituit, & do. Lodouicæ matri octo reliquit, quia do. Ludouica ſolũ debet eſſe contenta relicto ſibi facto, & ad ſupplementũ legitimæ in bonis filiæ ſuæ minimè agere põt, cũ propter prouiſionẽ hui⁹ conſtitutionis mater cenſeaẽ, & habeaẽ tanquã extranea, & illi legitima, & ius agẽdi ad ſupplementũ non debeatur, vt dr̃ † de filia, quæ propter maſculos à ſucceſſione paterna, & materna excludiẽ, quæ habetur ꝑcipue, nec ei debeẽ legitima, nec ius agẽdi ad ſupplementũ, vt volunt docto. cõmuniter Bar. Ale. Areti. & alij in l. gallus. §. & quid ſi tantũ. ff. de lib. & poſth. quãuis Sozi. ibi col. 2. uerſi. ſecundo contrariũ ſenſerit: & ſi hoc dicimus in filia per ſtatutum excluſa, cui magis debetur legitima debita iure naturæ, quam matri l. nam & ſi parentibus. ff. de inoff. teſt. magis item dicendum eſt in matre excluſa propter agnatos maſculos, & ita de filia ad matrem, & è contra arguunt Ale. & Areti. in d. §. & quid ſi tantum: & de matre per ſtatutum excluſa, ꝙ non poſsit agere ad legitimam, nec ad illius ſupplementum, videtur eſſe de mente Bar. in l. j. §. ſi pater. ff. de coniung. cum eman. lib. Et ex his ad fauorẽ Tadei patrui, & hæredis dictæ Eliſabeth contra præfatã do. Ludouicam iudicandũ eſſe de iure magis cõcludo, iudicio tñ ſaniori ſemper ſaluo. Laus Deo.

SVMMARIVM.

1 *Mulier propter tranſitum ad ſecunda vota quomodo relictis ſibi à marito teſtatore factis priuetur, & extantibus filijs primi matrimonij quod ius in illis relictis habeat; & ſi quid mulier lucrata fuerit, quomodo filius primi matrimonij id vendicabit.*
2 *Pœnæ hodie de iure canonico ſecundo nubentibus impoſitæ locum habeant.*
3 *Mulier propter tranſitum ad ſecunda vota non poteſt ſecũdo marito in teſtamento ſuo plus relinquere, quã reliquerit filio prioris matrimonij, totumq́; illud pro non ſcripto haberetur, & liberis ipſius mulieris applicaretur: & an omnibus filijs tàm primi, quàm ſecundi matrimonij eſſet applicandum num. 7. an vero ſolum filijs primi matrimonij num. 8.*
4 *Legitima debita filijs in dotibus maternis, extantibus filijs primi, & ſecundi matrimonij, quæ & quanta ſit;*
5 *Et quid, ſtante ſtatuto loci, ꝙ vni vel pluribus filijs primi matrimonis ab inteſtato debeatur dimidia totius dotis, & filijs ſecundi matrimonij alia dimidia.*
6 *Legitima filijs debita ꝑ ſtatuta locorũ põt & minui, & augeri.*
9 *Legitima iure naturæ debita debetur in oĩbus, & de oĩbus bonis patris, vel matris abſque diminutione, & onere ẽt ſolius vſuſfructus, nõ autẽ ſolũ de certis bonis ẽt ex diſpoſitione parẽtũ.*
10 *In legitima debita in bonis matris filius non computat id, quod propter tranſitum matris ad ſecunda vota ex iuris diſpoſitione ad eum peruenit, & quid ſolum computet, & nu. 11.*
12 *Minor læſus enormiſſime ex aliquo facto ſuo poteſt contra illud etiam iuratum venire, nulla petita abſolutione à iuramento.*
13 *Enormiſſima læſio operatur, vt non obſtante ſuo iuramento quis actui ſuo poſſit cõtrauenire, quamuis ĩ enormi læſione ſec⁹ eſſet.*
14 *Minor, & eccleſia propter enormiſſimam læſionem etiam poſt quadriennium lapſum à die finitæ minoris ætatis, & à die læſionis in eccleſia poſſunt quandocunque per reſtitutionem in integrum contractui ſuo contrauenire.*
15 *Caſibus fortuitis maximis, & inſolitis non cenſetur renunciatũ, ſiquis omnibus caſibus fortuitis etiã cũ iuramento renũciauit.*
16 *Filia dotata, quæ ex ſtatuto excluditur à ſucceſſiione patris propter maſculos, non poteſt tanquam incompetẽter dotata ad ſupplementum dotis congruæ agere, niſi conſtet illam in dote data fuiſſe enormiſſimè læſam.*
17 *Iuramento iura non aſſiſtunt, quando re ipſa læſio enormiſſima interuenit, aut fraus ex parte recipientis.*
18 *Verba latiſſima in inſtrumentis apponi ſolita cenſentur apponi potius ex ſtilo quodam notariorum, quàm ex partium conuentione, & in caſu enormiſſimæ læſionis nihil operantur.*
19 *Minor, qui cum auctoritate curatoris cum aliquo in ſui præiudicium contraxit, agendo poſtea ſuper reſciſſione cõtractus an cõtra illum, cùm quo contraxit, vel eius hæredes poſſit agere, abſque eo, quòd contra curatorem prius agat.*

EPITOME.

RELICTVM vxori, q̃ poſtea ad ſecunda vota trãſiuit, extãte filio primi mariti, ĩtegraliter, & pleno iure debeẽ filio primi mariti, q illud reliqt, nec de eo mulier põt aliquo modo diſpõere, nec alijs relinq̃re.

Mulier tranſeundo ad ſecunda vota non poteſt in teſtamẽto ſuo plus marito ſecũdo relinquere, quàm filijs primi matrimonij, illudq́; plus relictum pro nõ ſcripto haberetur, & filijs ipſius mulieris applicareẽ, non primi, & ſecundi matrimonij æqualiter illud diuidendo, ſed ſolum filijs primi matrimonij.

Fili⁹ primi matrimonij agit ad ſupplemẽtũ legitimç ĩ bonis matris, ĩ qua nõ computat relictũ à primo marito matri ſuæ, qđ ꝑꝑ tranſitũ ad ſecũda vota ipſi filio quoad ꝑprietatẽ debeẽ, nec illud plus à matre ſecũdo marito relictũ, quã ipſi filio, qđ ſimiliter illi debeẽ.

Minor propter enormiſsimam læſionem contractui ſuo etiam iurato abſque petitione abſolutionis à iuramento contrauenire poteſt.

Et ſi cum auctoritate curatoris contraxerit, cõtra illos, cum quibus contraxit, vel eius hæredes agere poteſt abſque eo, ꝙ prius cum ſuo curatore agat.

CASVS CONSILII XXXIX.

IACOBVS Franciſcum filium hæredem inſtituit, & dominæ Camillæ ei⁹ vxori matri Frãciſci libras ducentas legauit: poſt teſtatoris obitum do. Camilla infra tempora luctus ad ſecunda trãſiuit vota cum do. Scipione, qui coniuges tàm ꝑ dotibus, q̃ pro dictis ducentis le-

gatis ingreſsi fuerunt tenutam, & corporalem poſ-
ſeſsionem cuiuſdam fundi dicti olim Iacobi, quem
demum vendiderunt dicto Franciſco ꝓmittenti illis
ad omnē eorū reqſitionē pretiū ſoluere, īſtrumētūq;
ſuper his confecerunt, in quo etiam Franciſcus ipſe
minor cū ſolēnitatibus à ſtatuto reqſitis abſoluit di-
ctos ꝯiuges ab oī eo, & toto, qđ is petere poſſet ab eis
tā ratione adminiſtrationis tutelæ, quàm alia quacū-
que ratiōe &c. ī latiſsima forma; & de eodē anno ſol-
uit dictū ꝑtiū, ꝓut ꝓmiſerat: poſtea ꝑfata dña Camilla
deceſsit, pri⁹ cōdito teſtō, in quo filiabus qbuſdā ſecū
di matrimonij iure inſtitutionis, & legati, & oī melio
ri modo &c. reliqt quādā poſſeſsionē: Et Frāciſco ei⁹
filio ex primo matrimonio iure legati, & oī meliori
modo &c. reliqt eius legitimā dotiū, hoc eſt librarū
octingētariū depoſitarū, & exiſtentiū penes cāpſorē,
& voluit eū ſtare tacitū, & ꝯtentū de ꝑdicta eius legiti-
ma: Itē iure legati, & oī meliori modo &c. reliqt dicto
do. Scipioni ſecūdo viro reſiduū dotiū ꝑdictarū: Hære
des autē vniuerſales ſibi inſtituit tres filios maſculos
natos ex ſe, & dicto do. Scipione ſecundo marito. Ex
hoc themate de plurib⁹ dubitari ꝯtingit, primò, an di-
ctæ libræ ducētæ relictæ do. Camillæ ꝑ Iacobū primū
maritū ī totū debeant dicto Frāciſco, & ipſi dicant re-
ſeruatæ in, & ſuꝑ bonis maternis, ita ꝙ do. Camilla de
illis nullo modo potuerit diſponere, & alijs reliquere.
¶ Secūdo an illud reſiduū ꝑdictarū dotiū legatū do.
Scipioni ſecūdo marito ipſi debeat ītegraliter, an ve-
ro ſolū ꝓ aliqua parte nō maiori, q̄ ſit quātitas relicta
Frāciſco filio prioris matrimonij. ¶ Tertiò ſtāte veri
tate ei⁹, qđ vltimo loco ꝓximè dictū ē, an illud, qđ au-
fert, & detrahit de legato facto dño Scipioni ſecūdo
viro, æqualiter, & viriliter ſit diuidēdū īter filios tàm
prioris, q̄ ſecūdi matrimonij, an verò dūtaxat debeat
Frāciſco filio primi matrimonij. ¶ Quarto, an Frāci
ſcus, cui min⁹ legitima debita iure naturæ relictū fuit
ī teſtō matris, poſsit agere ad ſupplemētū ſuę ītegrę le
gitimæ reſpectu oīum bonorū maternorū. ¶ Quītò,
an licitū ſit dicto Frāciſco nō obſtāte abſolutione per
eū facta, vt ſ, agere ꝯtra dictū dominū Scipionē, & hr̄-
des do. Camillæ ſuꝑ adminiſtratione tutelæ, & bono-
rū ſuorū. ¶ Sextò, an ex eo, ꝙ ipſe Frāciſcus abſoluit
matrē, & victricū ab adminiſtratione &c. cū auctori-
tate ſui curatoris, prius agere teneatur contra curato
rē, & in ſubſidiū poſtea ꝯtra matris hr̄des, & victricū.

CONSILIVM XXXIX.

IN paucis quoq; veritatē poſſe conſiſtere
certi iuris eſt, ꝓpterea omiſſa lōga diſputa
tione, ſuꝑ ſingulis dubijs in themate ſ. ꝓpo
ſitis q̄ breuiſsimè potero inſiſtā, ſoluq; po
nā ꝯcluſiones, quas de iure veras exiſtimabo. Quoad
primū itaq; cōcludendū eſſe arbitror, ꝙ ducēta alias
relicta per Iacobū primū maritū dominæ Camillæ in
totū, & integraliter debeātur pleno iure ipſi Franci-
1 ſco filio dicti Iacobi, † quoniā ꝑ trāſitū ad ſecūda vo-
ta lex priuatā eſſe voluit dictā dominā Camillā pro-
prietate illorum, ſibi duntaxat reſeruato vſufructu,
donec vixerit, nec quicquam ei licitum fuit alienare
in quamlibet extraneam perſonā, vel in ſucceſsionē
ex alterius matrimonij coniunctione ſuſceptam, ſed
ſolum habuit poteſtatem poſsidendi, ac fruendi in
diem vitæ, non etiam alienandi facultate conceſſa: Et
ſi quid ex iiſdem rebus in alium quemlibet fuerit ab
ea tranſlatum, ſi id conſumptum fuerit, ex maternis
reintegrabitur facultatibus, ſi autem extet, & perma-
neat, tunc id uendicabit filius primi matrimonij ad-
uerſus poſſeſſores, vt eſt text. clarus cum gloſ. in verb.
reintegrabitur in l. fœminæ. C. de ſecund. nupt. in pri-
cip. quam ſingularem reputat Bald. ibi, & ita ſequun
tur doctores communiter ibi, & quoniam hæc
omni penitus caret difficultate, ideo vlterius non
2 ſiſto ſuper hoc primo dubio. Illud vnum addo, †
pœnæ, quæ à iure reperiuntur impoſitæ ſecundo nu-
bentibus ob nimiam feſtinantiam, vt infra tempus
luctus, hodie de iure canonico non habent locum,
ſed ſolum pœnæ, quæ ſecundo nubentibus impoſitæ
ſunt ob tranſitum ad ſecunda vota ad fauorem filio-
rum primi matrimonij, vt ſunt hæ, de quibus in d. l.
fœminæ, & in l. hac edictali. C. de ſecund. nupt. de qui-
bus ſtatim dicetur in ſequenti dubio; ita volunt com-
muniter legiſtæ in l. j. C. de ſecund. nupt. & in cap. fin.
eo. ti. ¶ Venio ad ſecundum dubium, quod habet, an
id totum, quod relictum fuit per dominā Camillam
domino Scipioni, ipſi debeatur, an vero ſolum pro il-
la quantitate, quę reperitur relicta Frāciſco filio prio-
ris matrimonij. Et concludo totum illud non debere
domino Scipioni, ſed duntaxat quantum reperitur à
3 matre in teſtamento relictum ipſi Franciſco, quo-
niam mulier per tranſitum ad ſecunda vota prohibe-
tur in hoc, ꝙ ſecundo marito non poſsit plus relinque-
re, quàm reliquerit filio prioris matrimonij in teſta-
mento ſuo, & ſi plus reliquerit, id pro non ſcripto ha-
betur, & applicatur liberis ipſius mulieris, vt eſt tex. in
l. hac edictali in pricip. vſq; ad §. his illud. C. de ſecūd.
nupt. & ibi Bartol. Bald. & alij ſcribentes, bonus tex. in
§. optimè in authen. de nupt. colla. 4. Sed ambigitur,
quantum in effectu dicatur relictum Franciſco filio
primi matrimonij, & conſequenter quantum de iure
poſsit deberi domino Scipioni, cui domina Camilla
reliquit reſiduum dotium ſuarum: & ſciendum eſt,
ipſi Franciſco attento iure communi minus centeſ[illegible]
relictū, quam attenta diſpoſitione ſtatutorū, vt infra
apparebit: nam domina Camilla in ſuo teſtō reliquit
Franciſco filio legitimam ipſius dotiū ſuarū, quæ ta-
4 tes ſunt libræ octingentæ bonenorū &c. & † legitima
dicti Franciſci dotiū maternarum de iure cōmuni eſt
tertia pars eius, quod ſibi debebatur ab inteſtato, cum
ſupereſſent ſolū quatuor filij maſculi ex vtroque matri-
monio, iuxta tex. in authē. nouiſsima. C. de inoffic. te-
ſtamen. & in d. §. optimè in authen. de nupt. iunctis
quę habentur in l. gallus. §. & quid ſi tantū. ff. de lib.
& poſth. & ideo cū de iure cōmuni in dicta tertia par-
te totius dotis librarū octingentarū oēs filij maſculi
tam prioris, quàm ſecundi matrimonij cōcurrere de-
beāt, & inter eos dicta tertia pars diuidenda ſit, vt ha-
betur ꝑ doctores in d. authen. nouiſsima, iuncta l. ſi-
mus. §. repletionem. C. de inoffic. teſtamen. ſequitur,
ꝙ Franciſco in effectu ſolum in teſtamēto matris di-
citur relicta vna vncia, hoc eſt duo decima pars to-
dotis librarum octingentarium, quę duo decima ca-
pit libras ſexaginta ſex, ſolidos tredecim, & denarios
quatuor, ergo ipſi domino Scipioni de relicto ſibi [illegible]
cto in teſtamento dominę Camillę ſolum tantū[illegible]
debetur, & non vltra; quia tantum duntaxat reperitur
relictū filio prioris matrimonij, reliquū verò, quod
dicto do. Scipioni reperitur relictū, pro nō ſcripto ha-
betur, & de iure applicat̄ liberis dictę dominę Camil-
lę, vt infra dicetur per tex. in d. l. hac edictali, & in d. §.
5 optimè. Sed capiendo † legitimam debitam ipſi Fran-
ciſco in dotibus maternis ſecundū diſpoſitionē ſtatu-
torum huius ciuitatis ſub rubric. de dotibus reſtituen-
§. ſi verò cū ſequenti, quibus cautum ē, ꝙ filijs vni, vel
pluribus primi matrimonij ab inteſtato debeatur
midia totius dotis, & filijs ſecūdi matrimonij alia [illegible]
midia, legitima dictę dotis debita Frāciſco dicetur
ſe tertia pars illi⁹ dimidiæ, quoniā legitima, quæ [illegible]
quatuor filij, dr̄ eſſe tertia pars ei⁹, qđ qs habitur[illegible]
ſet ab inteſtato, vt habetur in d. authen. nouiſſima

…§.& quid ſi tantum per doct.ſed dictus Franciſcus …priorís matrimonij ab inteſtato habiturus fuiſ… dimidiam totius dotis, vt in d.§.ſi verò cū ſequen. …eius legitima dictarū dotium dicatur eſſe tertia …totius dimidię dotis,& ſic in effectu ſexta pars to…dotis,vt patet rectè calculāti:quę ſexta pars capiet …dictis libris octingētis libras centū triginta tres, ſo…ſex,& denarios octo,& ꝯſequenter maior dicet… legitima dotiū dicti Franciſci, attenta ſtatutorū …poſitione,quàm anttento iure cōmuni, vt ex præ…is colligitur. Nec hoc inconueniēs eſſe videtur, …per ſtatuta locorum legitima debita filijs poteſt …, et ēt minui,cū reſpectu quotæ legitima dicat… iure poſitiuo,vt colligitur ex tex.cum ibi not. …auth.nouiſsima, & habetur per Canoniſtas in c. …tius de teſtamen.& per Paul.de Caſtr.poſt Bar. …tio centū.§.titio genero.ff.de cond.& demonſt. …quoniam ſumus in pęnalibus, & odioſis, vt volunt …per illum tex.in d.l.hac edictali,vt minus pręiu… voluntati vltimæ dictæ do. Camillæ, iuxta c. …,& c.in pœnis de reg.iur.in 6. & in l.cum qdā.ff. …poſthum. appellatione legitimæ in terminis …intelligeretur de legitima iuxta formā ſtatuto… ſupra ꝓximè dicta, & ideò ipſi do.Scipio …dicētur ex legato ſibi facto debitæ librę cen… triginta tres,ſolidi ſex,& denarij octo, & ſic ſexta pars dictarū dotiū d.Camillæ, reliquum verò habebi…tur pro non ſcripto, & erit debitā ex legis diſpoſitio… …mulieris in pœnā eius plus relinquen… marito,quàm filio prioris matrimonij,ꝑ …edictali in prin.cū.ſequen.cū alijs ſimili.& hęc …ex ijs,quæ notabiliter voluit Salic. in d.l. hac edictali in prin. in x.quæſt.quæ omnia cum ſatis …que apud omnes ſint, vlterius nō inſiſtam. …itaq; tertium, retenta cōcluſione ꝓximè tra… …liberis illud reſiduum, quod aufertur à ſe… marito,& habetur pro nō ſcripto, acquiratur: …omnibus filijs tàm primi, quàm ſecundi matrimo… illud eſſe acquirendū, & inter eos ęqualiter diſtri…endū pleriq; fortaſſe exiſtimarent, primò ꝑ tex. in… hac edictali in §.ſi verò pluſquàm, vbi tex.dicit ſim…pliciter, & indiſtictè illud debere ad liberorū ꝑſonas …ferri,& inter eos æqualiter diuidi, nec diſtinguit in… liberos primi, & inter liberos ſecūdi matrimonij, …go debet in telligi ſimpliciter, & indiſtinctè de om…nibus liberis vtriuſq; matrimonij, arg.l. de ꝑtio.ff. de …publicia.l.in fraudē in fi.ff.de mili. teſtamē. Præterea… …lex hoc introduxerit in pœnā mulieris trāſeuntis ad ſecūda vota,& plus relinquētis ſecūdo virò, quàm filijs primi matrimonij, ſatis dicitur puniri mulier in eo,quod eius volūtas, habetur ꝓ non ſcripta, vt in d.l. hac edictali,& ibi Bald.& iō pœna nō erit extendēda ad filios ſecundi matrimonij, q in nihilo peccauerūt, argumen.l.fi.C.de natur.liber.ergo ad illud, quod ha…bitum fuit pro non ſcripto, & pro non relicto, etiam filij ſecundi matrimonij erunt admittendi, & maxi…mè cū illud ſit de bonis, & hæreditate cōmunis ma…tris ad cuius bona ab inteſtato lex ita vocat filios ſecū… matrimonij, ſicut filios primi, & omnib[9] pariter in …is maternis legitima iure naturæ ſit debita, vt tra… Bal.in l.cū alijs,& in l.hac edictali.C. de ſecūd.nu… …ſimili. Tertio hoc ad literā ꝓbatur in l.quoniā. …de ſecun.nupt. vbi ad illud, quod plus fuit relictum ſecundo marito, ſimul vocantur omnes filij tàm pri…mi quàm ſecundi matrimonij, & id inter ſe æqualiter diuidunt.¶ Contrariam opinionem de iure dico ve…riorem eſſe, videlicet, ꝙ ſolum filij primi matrimonij, quibus facta fuit iniuria tam in tranſeundo ad ſecū…da vota, iuxta tex.in authen.de non eligen. ſecun. nu…ben.in §.ꝑſpeximus,& in §.venient in authen.de nup.

& per glo.in d.l.cū alijs C.de ſecū.nup. quàm in relinquēdo plus ſecūdo viro, quàm ipſis filijs primi matrimonij, vt in d.l.hac edictali,iuncta l.fi.C.eod.tit.dicātur vocati ad illud plus quod fuit relictū ſecundo marito.quod pro non ſcripto habetur,non autem filij ſecundi matrimonij,qui ab illo pluri relicto excludunt̄, dummodo ipſi habeant ſuam integram legitimam in bonis maternis,vt eſt tex.interminis,& ibi gl.in §.optimè in authe.de nupt.collatio.4.per quem corrigūtur iura,quæ pariter ad illud plus vocabant filios vtriuſq; matrimonij,vt colligit̄ ex tex.in d.§.optimè, & habet̄ in authen.ad eos ſolos.C.de ſecund.nupt. & ita voluit glo.quā doct.omnes ſequuntur in d.l.quoniā,vt ibi ꝑ Bal.Bar.Sali.& alios: & quoniā fruſtra dubitatur, vbi habemus caſum legis,ideò ad corroborandū hāc opinionem vlterius non laborabo: Adductiſq; ſupra in contrarium facilis eſt reſponſio, & primo, non obſtat.d.l.hac edictali, quia dum ille tex.loquitur de liberis, debet intelligi de illis, quibus per tranſitum ad ſecunda vota,& etiam plus reliquendo ſecundo marito facta fuerat iniuria,& ſic de liberis primi matrimonij tantū, quibus erat facta iniuria, iuxta not.per gl.in d.l.cū alijs,& ita illum tex.intellexit Imperator in d.l. quoniam,iūcta prima glo.Secundo reſpondeo,quòd etſi tempore d.l.hac edictali,quæ ſimpliciter,& indiſtinctè loquebatur,non eſſet cautum,quòd ſolum filij primi matrimonij deberēt admitti, nec etiam tēpore d.l.quoniā, tamē hodie hoc introductum eſt per tex. in d.§.optimè,& ideo illi vltimę legis diſpoſitioni ſtādū eſt,non obſtātibus ſupra adductis primo loco,quę potius poſſunt allegari pro rōne dubitādi, q̄ decidendi.¶ Quartū aggredior dubiū, an Franciſcus, cui ſolum fuit à matre relicta legitima dotiū, poſsit vltra dictas libras ducentas,de quibus in primo dubio habet̄, & vltra id, quod ſibi debetur de eo,quod plus fuit relictum ſecundo marito,vt cōcluſum fuit in proximo dubio, agere ad ſupplementū legitimæ ſibi debitę iu-

9 re naturę ī omnibus alijs ſuis bonis maternis: † & poſſe quidem mihi videtur dicendum, quoniā legitima iure naturę debita debet̄ in omnibus, & de omnibus bonis patris, vel matris abſq; diminutione aliqua, ſeu abſq; onere,& grauamine etiam ſolius vſusfructus, d. auth.nouiſsima,& ibi glo.fi. & doct.l.quoniā in prioribus cum ſimil.C.de in offic. teſta. nec eſt in poteſtate patris, vel matris diſponere,quòd legitima ipſis filijs debeatur ſolū de certis rebus, & non de alijs, alioquin ſic poſſet minuere legitimam filiorū, qđ nō dicitur parentibus conceſſum, qnimmo ſi ipſi minus filijs relinquerint,filij poſſunt agere ad ſupplementum integrę legitimę, quę ſuppleri debet de omnibus bonis, & de omni ſubſtātia parētis, ſicut de oībus bonis ipſa legitima debet̄,vt in d.auth.nouiſsima, & in l.ſcim[9] §. repletionē C.de inoffic. teſta. & vbiq; ꝑ glo.& doc.& ideò in terminis noſtris pariter đ omnibus bonis maternis debet̄ integra legitima,hoc eſt tertia pars eius, qđ ab inteſtato habituri eſſent tàm filij primi matrimonij,quàm ſecūdi,qui nullo modo fraudari debent ſubſidio bonorū eis debito iure naturæ,vt in authen. de nupt.in §.optimè, & in d.l.hac edictali in princip. & gl.in d.l.quoniā in verb. ꝑtinere,& vbiq; habetur ꝑ Salic. Propterea Franciſcus pōt de iure petere ſupple-

10 mentū ſuæ legitimæ, † in qua non erunt computādæ dictæ liberæ ducēdæ, de quibus in primo dubio dictū eſt,quoniā illæ ſibi nō debētur,nec illas ipſe conſequitur, vt de bonis maternis, nec de eius hæreditate, ſed cū ꝑ trāſitum ad ſecūda vota do. Camilla priuata fuerit illarū proprietate, ſolum ſibi reſeruato uſufructu, donec vixerit, vt de bonis paternis eas habere dicitur, vt eſt tex.cū gl.& ibi doct.maximè Salice.in d.l. fœminæ in princip. C.de ſecund.nupt.& in authent. in do-

natione eo.tit. & §. ſi verò expectet in authē. de nupt.
ſolum autem id cōputatur in legitima debita iure na
turæ, quod conſequitur filius de bonis parentis, in cu
ius bonis legitima debetur d. auth. nouiſsima, ibi ex
ſubſtantia deficiētis, & in d.l.ſcimus.§.repletionē, ibi
ex ipſa ſubſtantia patris. Quod etiā ſuadetur, nā legiti-
ma eſt quotta bonorū eius partis, quæ ab inteſtato de-
betur d.auth.nouiſsima, & ibi doc. ſed in eo, quod fuit
legatū, & relictum à primo viro vxori trāſeunti ad ſe-
cunda vota, filius primi matrimonij ipſi matri nō ſuc
cedit ab inteſtato, quoniā dicto filio debetur, & reſer-
uatur, ſiue ipſe ſuccederet matri, ſiue non d.l.fœminę
cum ſimil. proximè allegatis. ergo illud non eſt com-
putandum filio primi matrimonij in legitima ſibi de-
bita in bonis maternis, quia illud nō de bonis mater-
nis, ſed paternis cōſequitur d.l. fœminæ cum ſimilib⁹,
& id, quod eſt, ſeu capitur extra patrimoniū defuncti,
in cuius bonis legitima debetur, non cōputatur in le-
gitima, vt voluit Bar. in l. in quartā in 4.col. in verſi. ve
nio. ff. ad trebelli. per text. in d.§. repletionem. Simili-
11 ter † concludo nō eſſe computandum in legitima de
bita ipſi Franciſco in bonis maternis id, quod is cape-
re debet, ſeu illi debetur de eo pluri, quod fuit relictū
à domina Camilla do. Scipioni eius ſecundo marito,
& quod pro nō ſcripto habetur, & ipſi Frāciſco acqui
ritur in pœnā matris ſecundo nubentis, & plus relin-
quentis ſecūdo viro, quàm filio primi matrimonij,
iuxt. d.l. hac edictali, & in d.§. optimè cum ſimil. quo-
niā cum illud ſit acquiſitum, & capi debeat per ipſum
Franciſcum non ex iudicio matris, immo cōtra illius
voluntatem ex legis diſpoſitione in pœnā ipſius ma-
tris, vt in d.l. hac edictali cū ibi not. & in d.§. optimè, &
dixi ſupra, ſequitur, quòd illud nō eſt computandum
in legitima ipſi Franciſco debita in bonis maternis, in
qua ſolum computatur id, quod capitur ex defuncti
patrimonio iudicio teſtatoris defuncti, vel ex diſpoſi
tione eius inter viuos, & non aliter, vt voluit Barto.
quē cæteri omnes ſequuntur, in d. l. in quartam in d.
verſi. venio. Ad idem facit id, quod dicūt docto. per
illum text. in d.l. ſcimus.§. repletionē, & in d.l. in quar
tam de eo, quod acquiritur filio, & ab eo capitur per
ius accreſcendi, quia illud eſt tanquam aduentitium,
hoc eſt tanquā acquiſitum ex legis diſpoſitione ma-
gis, quàm ex iudicio teſtatoris, iuxt. tex. cum ibi not.
per glo. & Bart. in l. qui ex liberis.§. hæc verba cum ſi-
mil. ff. de vulg. & pupill. ibi neq; hęredis hæres, qa nō
ex iudicio, hoc eſt volūtate defuncti teſtatoris veniūt,
nō computantur in legitima debita filio iure naturæ,
ergo nec computabitur id, quod acquiritur filio pri-
mi matrimonij ex eo, quod eius mater plus reliquerit
eius ſecūdo viro, quoniam cum illud ſibi acquiratur
ex quodā iure aduentitio, non autem profectitio d.l.
hac edictali, & d.§. optimè, ſequitur, quòd non eſt in
legitima computandum. d. l. ſcimus. §. repletionem,
iunctis ijs, quæ voluit Barto. in d.l. in quartam. ¶ Ca-
pio quintum dubium, quod lōgiſsimam ex poſceret
diſcuſsionem ob plura, quæ in ſimili materia ponunt
ſcribentes in varijs locis, videlicet in authen. ſacramē
ta puberum. C. ſi aduerſus vēditionem, & in c. cum cō
tingat, & in c. quintauallis de iureiuran. Sed prętermiſ
ſa diſputatione concludendum omnino videtur in
12 terminis noſtris, † quòd ex quo dictus Franciſcus tē-
pore abſolutionis per eum factæ erat minor, & nihil
habuit, nec percepit ab eius matre, neque à ſuo vitri
co, qui ipſius bona per multos annos adminiſtraue-
runt, nec cōſtat ipſos rationem tutelæ, & adminiſtra-
tionis reddidiſſe dicto Franciſco, & conſequenter cū
Franciſcus fuerit nedum ex dicta abſolutione, & libe-
ratione facta enormiter læſus, ſed etiā enormiſsimè,
ſequitur, quod poterit venire contra dictam abſolu-
tionē, & petere illā reſcindi tanquā doloſam, & frau-
dulentam, etiā nulla petita forſan abſolutione à iura-
mento, quamuis cautius eſſet prius à ſuperiore im-
trare abſolutionē, ſeu ſaltem habilitationē à iuramen-
13 to ad effectū agendi; † quoniam licet ꝓpter enormē
læſionē quis nō poſsit venire contra tranſactionē,
abſolutionē iuratā, vt volunt doc. magis cōmuniter,
vt refert, & ſequitur Alex. in l. ſi quis cum aliter. ff.
verb. ob. & in cōſi. 42. ſuper pręmiſſo in 1. vol. in
qui infinitos allegat, tamē propter læſionē maximā
& enormiſsimū damnū, quę faciunt dolum
quis poteſt, nō obſtāte iuramēto, cōtrauenire,
re ad reſciſsionē tranſactionis, & liberationis,
modo intelligatur id, quod voluit Bar. in l. 2. C. de re-
ſcinden. vēdit. & in d.l. ſi quis cum aliter, & habetur
doc. in c. pen. de emp. & ven. & ita ſequit Com.
ſi. 146. in 1. lib. in antepen. & pen. col. & in
cip. in primo cōſultationis articulo lib. 4.
do diſtinxit Decius in conſi. 203. & in conſi.
col. vbi multa cumulat, & dicit hanc diſtinctionē
veriſsimā, & in conſulendo, & iudicando
Hoc etiam modo limitari poteſt tex. in c. quamuis
pactis in 6. vt voluit Pet. de Anc. in conſilijs ſuis,
c. 1. de conſtitu. in 2. carta in verſi. ego conſului in ciui
tate Senarum, & referunt, & ſequuntur moderni
tentes in auth. ſacramenta puberum. C. ſi aduerſ. vend.
& in c. cum contingat de iureiuran. cum ſimil. allega-
tis ꝑ Decium in d. conſilijs. Sed in terminis noſtris Frā
ciſcus fuit non ſolū enormiter læſus, ſed etiā enormiſ-
ſimè, quoniā nō in partem, ſed totū remiſit, cum nul-
la fuerit ſibi reddita ratio adminiſtrationis, & tutelæ,
nec reliqua fuerint reſtituta ī aliqua parte, & ſic enor
miſsimè deceptus, & damnificatus fuit, ſecundum
enormiſsima capitur læſio, & deceptio per docto.
declarant, qn̄ dicatur enormis, & quando enormiſsi-
ma læſio, in c. quintauallis, & in c. cum contingat de
iureiuran. vt ibi per dom. Anton. & Imol. & per
docto. in c. veniens eod. titu. & in d. auth. ſacramenta
puberum, vt ibi moderni latè ponunt, & in d.l. ſi quis
cum aliter, & in l. ſocietatem §. arbitrorum ff. pro ſo-
cio per tex. l. oēs §. Lucius ff. de his, quæ in fraud.
l. qui teſtamentū cum ibi not. ff. de proba.
c. 1. de in integr. reſtitu. ergo ipſe Frāciſcus poterit
enormiſsimam læſionem venire contra abſolutionē
per eum factam, & iuratā. ¶ Corroborantur prædicta
14 † ex ijs, quæ voluit gl. ſingularis in c. 1. in vlt. gl. &
domi. & alij ſequuntur de in integr. reſtit. in 6.
quuntur Abb. & Imo. in d.c. 1. extra eo. tit. Nam
propter enormem læſionē poſt quadriennium à die
ſionis eccleſia nō poſsit venire contra cōtractum, &
illum petere reſcindi per reſtitutionē in integrū,
d.c. 1. de in integr. reſtitu. in 6. nec minori ſimiliter
ſuccurſum poſt quadrienniū à die, quo finita fuit mi
nor ætas. l. fin. C. de tēporib. reſtitut. in integr. tñ ꝓpter
enormiſsimā læſionē, & damnū maximū etiam poſt
quadriennium pręmdictū ſuccurritur eccleſię, &
ri, vt poſsint venire cōtra contractum, & petere illum
reſcindi quādocunq; per reſtitutionē in integrum,
d.gl. quā docto. prædicti multum commēdant,
reſtitutio in integrum, quæ ſui natura ſolet eſſe tem-
poralis, vt ſupra, etiam ſtāte enormi læſione, efficitur
perpetua, & durat ꝑ 30. annos ꝓpter enormiſsimā læ-
15 ſionē. Præterea † ſiquis renunciauit omnibus caſibus
fortuitis etiam cū iuramēto, nō cēſetur renūciaſſe ca-
ſibus fortuitis maximis, & inſolitis. l. fiſtulas. §. frumen-
ta, & ibi Salic. ff. de cōtrah. emptio. & per eundē Sa.
habetur in l. quę fortuitis. C. de pignor. actio. ꝑ Alex.
conſil. 31. in 2. vol. in 2. col. & ad propoſitum
16 inſeruit dicto Frāciſco † id, quod in ſimili voluit
de Caſt. in conſ. 108. ſuper primo quæſito, in 7.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

qui dixit, quòd filia dotata quę à ſucceſsione patris ꝑ-
pter maſculos ex ſtatutorum diſpoſitiõe excluditur, non poteſt dicere ſe incompetenter dotatam à patre, nec poteſt agere ad ſupplementum dotis congruæ, quoniam pater, qui dotauit eam, præſumitur cępiſsè bonum cõſilium pro filia, arg. l. nec in ea. ff. de adult. & hoc procedit, etiam ſi diceretur filia enormiter læſa à patre in dotando illam, ſecus verò ſi conſtaret patrem exceſsiuè, & incompetẽter filiam dotaſſe, & ſic illam enormiſsimè conſtaret læſam fuiſſe in dote aſſignata, quia tũc filia poſſet reclamare, & agere ad ſupplementum dotis congruæ, & legitimæ, quia conſtitutioni dotis patris non eſt ſtandum, quãdo dos eſſet indiſcreta, nam tunc præſumeretur pater dolo fecisse arg. d. l. omnes §. Lucius, & habetur per Deciũ in conſi. 203. in vlt. col. Quam plura etiã adduci poſſent, in quibus aliquid conceditur propter maximũ damnũ, & læſionem enormiſsimam, quod non concederetur, nec fieri poſſet propter enormẽ læſionem, ſed pro nunc hæc ſufficiant ad oſtendẽdum, quòd in caſu noſtro licitum eſt ipſi Franciſco venire cõtra abſolutionem, & liberationem ab eo factã ꝓpter enormiſsimam læſionem, de qua per ſe cõſtat: † Et in terminis faciunt ea, quæ habẽtur per Abb. in d. c. cum cõtingat in antepe. col. in 9. caſu, qui dicit, quòd ſicut iura canonica non aſsiſtunt iuramento, quando fraus eſt ex parte recipientis iuramentum. d. c. cum contingat, & in c. licet de iureiur. in 6. & in auth. ſacramenta puberum cum ſimil. ita ſi re ipſa interueniat deceptio enormiſsima, & magna: quoniã quo ad effectum dolus re ipſa, & dolus ex propoſito æquiparãtur. d. l. ſi qs cum aliter; & quantuncunq; verba iuramenti eſſent latiſsimo latiſsimè cõcepta, nihilominus minor, im minorum maior propter enormiſsimam læſionem contrauenire poſſet, quia qua facilitate, dolo, & fraudẽ minor maximè inductus diceretur ad contrahendum, & fuiſſet circunuentus, eadem cenſeretur iuduci ad ſic latiſsimè iurandum, vt in ſimili dicunt doc. & maximè Alex. in l. nemo põt ff. de leg. 1. † & ut inquit Abb. in d. antepenu. col. huiuſmodi verba latiſsima, quæ ſolent apponi in inſtrumentis, potius cenſentur apponi ex quodam ſtylo notariorũ, quam ex cõuentione partium, & ideò non operãtur in caſu enormiſsimæ læſionis, qualis eſt in caſu noſtro, idem dicit Ant. & Abb. in 13. col. in d. c. quintauallis de iureiur. & in indiuiduo, ita etiam dicit Sozi. in conſ. 103. in 3. col. in 3. vol. Deci. in conſ. 39. in 2. dubio. And. Barba. in conſ. 60 in 2. volu. in 2. col. bona gl. in d. c. veniens de iureiuran. & habetur in ſimili per Bar. in l. 1. in 6. q. ff. de iure codicill. & hæc ſufficiãt quoad quintum dubium. ¶ Quoad vltimum, an Franciſcus poſsit principaliter, & immediatè agere ſuper reſciſsione contractus, & abſolutionis contra hęredes matris, & dictum d. Scipionem, aſq; eo quod agat contra curatorẽ; concludo † ipſum poſſe agere contra hæredes, & petere reſciſsionem contractus, quia in electione ſua eſt agere contra quem velit, vt eſt tex. in l. etiam, & in l. fi. C. ſi tutor, vel curat. interuen. & ibi not. per gl. & doc. maximè in d. l. fin. & ibi Bart. Salic. & Paul. de Caſt. nec obſtat tex. in l. properandum in fin. C. de iudic. quia loq. quando inſtantia iudicij eſſet perempta culpa tutoris, vel curatoris, quoniam tunc prius agit minor contra adminiſtratorem, hoc eſt tutorem, vel curatorem, & in ſubſidium contra aduerſarium, & eſt ſpecialis caſu illo, vt dicunt glo. & docto. in d. l. properandum, & in d. fin. vbi aſsignãt rationẽ diuerſitatis: & qa iſta eſt mera veritas, & nullus contradicit, immo omnes docto. in hoc conueniunt, ideò ſuper hoc vltimo aliter inſiſtendum eſſe non puto, quia ſatis conſtat ex prædictis de bono iure Franciſci. Laus Deo.

SVMMARIVM.

1 *Subſtitutio vulgaris quando effectum habeat.*
2 *Mulier an cenſeatur ſecundo viro dediſſe in dotem omnia bona, quæ tunc habuit, an verò ſolum dotem primo viro datam.*
3 *Et quid liberis ex primo matrimonio extantibus.*
4 *Maritus ſecundus non poteſt ex bonis ſuæ vxoris quouis titulo, ſiue in vltima voluntate, ſiue inter viuos, ſiue pacto plus conſequi, & habere, quã filius ex primo matrimonio, & nu. 6.*
5 *Et quid de parte lucranda ex diſpoſitione ſtatutorum an, & quãdo ſecundus maritus plus conſequi, & habere poſſit, quàm filius primi matrimonij.*
7 *Illud plus, quod eſſet datum, ſeu relictum ab vxore ſecundo marito, quàm filijs primi matrimonij, habetur pro non ſcripto, & non relicto, ſoliſq; filijs primi matrimonij acquiritur, etiam ſi non ſint, aut nolint eſſe hæredes matris nu. 11. Et an illud in legitimam ſibi iure naturæ debitam computent quoad faciẽdam partem tàm ſecundo viro, quàm filijs ſecundi matrimonij nu. 8.*
9 *Filius primi matrimonij quoad faciendam partem ſecundo viro in bonis matris quid in legitimam ſibi computet.*
10 *Filius primi matrimonij quando plus ſecundo viro quã ſibi fuiſſet à matre datum, ſeu relictum poteſt vti beneficio l. hac edictali C. de ſecun. nup. licet mater ipſi reliquerit, ſeu dederit aliquid pro omni eo, & toto, quod pro omni ſua legitima potuiſſet petere, mandando vt quicquam vlterius petere non poſſit, & filius relictum iſtud etiam ſimpliciter agnouiſſet, & acceptaſſet, & multò magis, ſi non agnouiſſet, neq; acceptaſſet.*
12 *Statutũ, ꝙ mulier tranſiens ad ſecunda vota, extantibus filijs ex primo matrimonio, ſeu pater eius, aut aliqua alia perſona, quæ pro ea dotem dederit, non poſſit per aliquod pactũ tacitũ, vel expreſſum defraudare filios primi matrimonij, quin ſuccedãt poſt mortẽ matris in dictis dotibꝰ æqualiter cũ filijs ſecũdi matrimonij, locũ habet ſolũ in dote, & ad alia bona non trahitur.*
13 *Eſtq; in hoc iuris communis correctorium.*
Maritus ſecundus de iure communi poteſt ſuper lucro dotis ad commodum filiorum ſecundi matrimonij videlicet paciſcendo filijs, & non ſibi, paciſci, & ſtipulari, vt plus habeat, quàm filij primi matrimonij: ſecus ſtante ſtatuto prædicto.
14 *Stante ſtatuto ſupra proximè dicto, ſi mater, quæ ad ſecuuda vota tranſiuit, plus dederit, vel reliquerit ſecundo virò, quàm filijs primi matrimonij, illud plus filij primi matrimonij reuocare, ſibiq; acquirere poſſunt.*
15 *In ſtatutis ꝓcedit argumentũ à maioritate rationis, fitq; extẽſio.*
16 *In relicto filio pro legitima non poteſt apponi onus vſusfructus alteri debendi, quod declaratur infra nu. 19.*
17 *Vſusfructus æſtimatio quomodo fiat.*
18 *Quando vxor marito ſecundo, extantibus filijs primi matrimonij, vſumfructum reliquit, quomodo cognoſci poſſit, an plus ſecundo marito. quam filijs primi matrimonij relictum ſit.*

EPITOME.

MARITO ſecundo non poſſe per mulierem, quæ tranſiuit ad ſecunda vota, quicquam plus relinqui, aut dari, quàm filijs primi, matrimonij, & illud plꝰ ſecundo marito relictum, aut datum filijs primi matrimonij acquiri, hic demonſtratur.

CONSILIVM XL.

VISO teſtõ magiſtri Ioãnis Mazaclerij, & teſtamento d. Eliſabeth eius filiæ, quæ ex primo marito filiũ nomine Ioannẽ Antoniũ progenuit, & ex ſecundo, qui Antonius vocabatur, Caſſandrã filiam procreauit; Viſoq; puncto mihi exhibito, de pluribus eſſet diſcutiendũ, quæ oĩa ſi vellem hinc inde per argumẽta examinare, longa profectò opus eſſet oratione. Sed breuitati ſtudẽdo, quoad fieri poterit, ſuꝑ magis neceſſarijs inſtabo, & in alijs per modũ p̃ſuppoſiti procedã. Primo itaq; cũ in facto pręſupponatur, ꝙ Ioannes Martinus filius dicti magiſtri Ioannis vnà cũ dicta domina Eliſabeth,

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN